

Ainevaldkond „Kunstiained”

1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus hõlmab oskust väljendada enda ideid kunstiliste vahenditega ning väärtustada loomingulisi saavutusi.

6. klassi lõpuks õpilane:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning rakendab loovat mõtlemist;
- 4) mõistab muusika ja kunsti osatähtsust ühiskonnas, oskab eristada massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri

2. Ainevaldkonna õppeained

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud Konguta Kooli kõigis kooliastmes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–6. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste	Kunst	4,5	Muusika	6
II kooliaste	Kunst	3	Muusika	4

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Praktiline kunstidega tegelemine arendab tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist.

Kunstitegevused tasakaalustavad teiste ainete valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitivse poole. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);

- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Õppesisu käsitlemisel teeb aineõpetaja valiku, arvestades, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainepädevused on saavutatavad.

4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitavaate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismuusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti.

Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt.

Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamise kaasneda võivatest terviseriskidest ja internetis loominguga jagamise turvalisusest

5. Lõiming

5.1. Kunstiainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmiste, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete

tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

5.2.Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvat tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseerivas maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomingulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

5.3. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;

- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudiotēs, muusikakoolides, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
- 9) leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jms).

5.4. Hindamise alused

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis muusika-, kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvatele muusika- ja kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmes on:

- 1) õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
- 2) teadmiste ja oskuste rakendamine muusitseerimisel ja kunstiloomingus;
- 3) isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhendatakse õpilaste hindamisel kooliastmeti alljärgnevalt.

I kooliastmes hinnatakse:

- 1) oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
- 3) loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
- 4) oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

- 1) teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfo seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
- 2) osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
- 3) oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
- 4) loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;
- 5) oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

6. Kunst

6.1. Üldalused

6.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;

- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

6.1.2. Õppeaine kirjeldus

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine,
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine,
- 3) teadmised visuaalkultuurist,
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega

taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

6.1.3. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb kunstioppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
- 2) julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 3) oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
- 4) tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

6.1.4. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes

Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
- 2) rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
- 3) rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
- 4) kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
- 5) oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
- 6) uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
- 7) tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid
Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad.

Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm).

Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine.

Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitis keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed.

Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine.

Ideede esitamise kavandid ja mudelid.

Õppetegevused

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline Rakendamine.

Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele.

Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.

Lähiümbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.

Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.

Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

6.1.5. Kunsti õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;
- 2) eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
- 3) tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes ühise tulemuse nimel;
- 4) rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
- 5) on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
- 6) tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
- 7) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 8) näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

6.1.6. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus II kooliastmes

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
- 2) arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;

- 3) väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
- 4) visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 5) oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
- 6) võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
- 7) arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupid mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
- 8) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinged, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamise õpetus.

Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.

Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.

Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus. Digitaalse kunsti töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

Õppetegevused

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel.

Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.

Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.

Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine.

Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline

Võrdlemine.

Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

ÕPPESISU	1.kl	2.kl	3.kl
<p>PILDILINE JA RUUMILINE VÄLJENDUS Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel (suuruse, asukoha, värvi abil).</p>	<p>MAASTIK, HOONED Vabanemine stampkujunditest</p> <p>ESEMETE KUJUTAMINE Tuttavate asjade kujutamine mälu järgi</p> <p>INIMESE KUJUTAMINE Inimese uurimine, joonistamine mälu järgi</p> <p>GEOMEETRILISED VORMID Geomeetriliste kujundite mõisted</p> <p>VALGUS, VARI, VÄRVID Põhivärvid, kuuevärvi-ring</p>	<p>MAASTIK, HOONED Puude, mägede, pilvede jne kujutamine mitmel erineval moel.</p> <p>ESEMETE KUJUTAMINE Eseme tähtsamad tunnused</p> <p>INIMESE KUJUTAMINE Algsed proportsioonireeglid</p> <p>GEOMEETRILISED VORMID Geomeetrilistest kujunditest lihtsustatud pildi loomine</p> <p>VALGUS, VARI, VÄRVID Külm ja soe värv, vastandvärvid</p>	<p>MAASTIK, HOONED Maastik erinevatel aastaaegadel</p> <p>ESEMETE KUJUTAMINE Esimesed katsetused kujutamisel loodusest</p> <p>INIMESE KUJUTAMINE Dünaamiline kriipsujuku õlgade ja puusadega</p> <p>GEOMEETRILISED VORMID Ruumiline meisterdamine</p> <p>VALGUS, VARI, VÄRVID Õõ ja päev. Heledus-tumedusastmed</p>
<p>MATERJALID JA TEHNIKAD Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).</p>	<p>MAAL Näpuvärvid, guašš</p> <p>SKULPTUUR Plastiliin, savi jt pehmed voolimismaterjalid</p> <p>GRAAFIKA Riipimine vms</p>	<p>MAAL Tempera</p> <p>SKULPTUUR Seisvad figuurid materjali lisamisega</p> <p>GRAAFIKA Monotüüpia jt erinevad tõmmised</p>	<p>MAAL Akvarell, pastell</p> <p>SKULPTUUR Voolimine ühest tükist, ilma juurde lisamiseta</p> <p>GRAAFIKA Papitrükk vms</p>
<p>MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON Pildilise jutustuse vormid ja vahendid (joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon) Kunstiteoste, visuaalse</p>	<p>Asjade tähendus pildil.</p> <p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED Puud veepeeglis vms</p> <p>DIGITAALNE PILT Illustratsioon, koomiks</p> <p>MEEDIA</p>	<p>Piltjutustuste kujundamine (seostamine foto, tekstiga jne)</p> <p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED Peegli ees vms</p> <p>DIGITAALNE PILT Reklaam,</p>	<p>Uue tähenduse andmine asjadele või kujutatavale konteksti muutmisega</p> <p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED Vigurpilt kui sõnamäng</p> <p>DIGITAALNE PILT Foto, video</p> <p>MEEDIA Kunstiteoste, filmide, reklaamide vaatlemine,</p>

kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.	Kunstiteoste vaatlemine, kirjeldamine MÄRGID JA SÜMBOLID Geomeetriliste kujundite erinevad tähendused (wc märk-pärisnimene, „lasteaiakuusk“-päriskuusk)	animatsioon MEEDIA Kunstiteoste, arvutimängude vaatlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine MÄRGID JA SÜMBOLID Liiklusmärkide keel (miks just selline?)	kirjeldamine, eelistuste põhjendamine, arutlemine MÄRGID JA SÜMBOLID Stilisatsioon - keerulise kujundi lihtsustamine
DISAIN JA KESKKOND Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitis keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine	KIRJAÕPETUS Oma nime kujundus kunstimapile/ portfoliote. DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Templitrükk, ribaornament, aplikatsioon VOLTIMINE Ruudu saamine, ümbrik, müts DISAIN Idee	KIRJAÕPETUS Dekoratiivkiri kingipakil vms DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Rütm ornamendis, pintsliljäljemustrid vms VOLTIMINE Karbide DISAIN Joonis	KIRJAÕPETUS Šrifti valik (ajalehele, õnnitluskaardile, teatele jne) DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Piiramata pinnaga ornament, kollaaž makulatuurist VOLTIMINE Soolatops jne DISAIN Makett
KUNSTIKULTUUR Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.	EESTI JA MAAILM Keskaegsed hooned RAHVAKUNST Laulupidu ja rahvariided	EESTI JA MAAILM Lossid, kindlused, mõisahooned RAHVAKUNST Talu ja taluriistad ERM	EESTI JA MAAILM Lähikonna kunstigalerii, muuseumi asukoht, funktsioon Tartu Linna Kunstigalerii RAHVAKUNST Kindamustrid, sokisääred vms ERM
MÕISTED	ÜLDMÕISTED film, joonifilm, kultuur, kunstnik maal, joonistus, maastik, värviring	Muuseum, näitus, vastandvärvid Värvinimed, täpsustavad (tibukollane...)	Värvinimed, nüanssidena (meresinine, taevasinine)
	KOMPOSITSIOON, KUJUNDUSE esiplaan, tagaplaan, joon, joonistus, punkt, viirutus, pind, taust, tegelased	Portree, autoportree,	fantaasia, ruumiline, silmapiir, soe ja külm, vaikelu

	DISAIN, ARHITEKTUUR Kiri	Ilukiri, illustratsioon, illustraator, raamatukujundus, lihtsustamine, Ornament, rühmitamine, tarbeese, tarbekunst	Arhitekt, arhitektuur, disain, otstarve, Kirjakujundus, kujundamine, kujundus, ruumikujundus, kujutamine, kuju, pakend, reklaam, rütm
	KUNSTIAJALUGU Kindlus, kirik, maalikunst, rahvarõivad	Kapad, kirstud, viisud (rahvat arbekunst) Maastikumaal, mask, märk ja sümbol, rahvuslik	Rahvakunst
	VÕTTED Muster Põhivärvid	Pildiseeria Võltimine	Makett, mudel, must ja valge, helestamine, tumestamine, origami Põimimine, šabloon
	VAHENDID, TEHNIKAD, MATERJALID Akvarell, trükkimine, voolimine	Aplikatsioon, materjalitrükk, trükis	Kollaaž, monotüüpia, skulptuur Tõmmis

ÕPPESISU	4.kl	5.kl	6.kl
PILDILINE JA RUUMILINE VÄLJENDUS Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge,	MAASTIK, HOONED Erinevad majad linnas, maal. ESEMETE KUJUTAMINE Esemete suurussuhted (laius, kõrgus) INIMESE KUJUTAMINE Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu. GEOMEETRILISED VORMID Kubistlik pilt. VALGUS, VARI,	MAASTIK, HOONED Loodus <i>versus</i> arhitektuur, uuslinn ja puud vms. ESEMETE KUJUTAMINE Ühe eseme erinevate osade suhe. INIMESE KUJUTAMINE Lihtsad proportsioonireeglid, peamised näoproportsioonid. GEOMEETRILISED	MAASTIK, HOONED Hoonete erinevused ajastute ja funktsiooni järgi. Taevas. ESEMETE KUJUTAMINE Pöördkehad jt mahulised esemed. INIMESE KUJUTAMINE Inimese liikumisasendid. Mahulisus. Pea profiilid.

<p>dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.</p>	<p>VÄRVID Põhivärvid, värviring, vikerkaar. Õhtu ja hommik.</p>	<p>VORMID Kera, silinder, tahukas. VALGUS, VARI, VÄRVID Valguse muutumine, vari maas ja seinal.</p>	<p>GEOMEETRILISED VORMID Eseme jaotus geom. kehadeks. VALGUS, VARI, VÄRVID Ühe eseme vari teisel, valgustatud pöördkeha. Värvide harmoonia.</p>
<p>MATERJALID JA TEHNIKAD Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.</p>	<p>MAAL Pastell, akrüül jt kattevärvid</p> <p>SKULPTUUR Pehmed materjalid nt savi või saepurumass.</p> <p>GRAAFIKA Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliatsitega.</p>	<p>MAAL Sangviin, tempera Monokroomne maalimine (n tint)</p> <p>SKULPTUUR Penoplast vms. Papier-mache vms</p> <p>GRAAFIKA Papitrükk. Mustritega pinnakatmine.</p>	<p>MAAL Õlipastell segatehnikad</p> <p>SKULPTUUR Materjalide kombineerimine.</p> <p>GRAAFIKA Sügavtrükk, heledusnüansid mustvalges grafiidijoonistuses. Tušš</p>
<p>MEEDIA JA KOMMUNIKATSIOON Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.</p>	<p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED „Kes tõmbas kala?“, labürint.</p> <p>DIGITAALNE PILT Liikumise kujutamine. Ruumililus pildil, fotol, filmis. Inimese, Ilmastikunähtuste jäädvustamine.</p> <p>MEEDIA Piltide ja teksti koosmõju.</p> <p>MÄRGID JA SÜMBOLID Liiklus- jt lihtsustatud märgid.</p>	<p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED Peitepilt, kaksikpildiga liikumisillusioon.</p> <p>DIGITAALNE PILT Liikumisillusiooni teke</p> <p>MEEDIA Piltide, teksti ja heli koosmõju.</p> <p>MÄRGID JA SÜMBOLID Märk kui stilisatsioon, (lennujaama) piltkiri. Linnaruumi detailide, märkidenja kirjade kogumine –pildistamine, analüüsimine. tootereklaam</p>	<p>ILLUSIOONID, MÕISTATUSED Ühtpidi üks, teistpidi teine, mitmetimõistetav a´la Dali vms.</p> <p>DIGITAALNE PILT Animatsioonitehnikad</p> <p>MEEDIA Pildi-teksti-heli-liikumise koosmõju.</p> <p>MÄRGID JA SÜMBOLID Märk kui sümbol (nt horoskoop). Valgus, vari, värv objekti vormi edasi andmisel. Vormimuutusest tingitud tähenduse muutus.</p>

<p>DISAIN JA KESKKOND Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p>	<p>KIRJAÕPETUS Kiri kujundustes, kirjastiilid. Trükitähtede kujundamise erinevad viisid. DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Rütm, ribakujundus, rebimine. VOLTIMINE Lihtsad põhivormid (laevuke). DISAIN Vormi ja funktsiooni seos. Keskkonnasõbralik disain. Loodust säästva tarbimise põhimõtted,</p>	<p>KIRJAÕPETUS Tähtedest pilt jt „trikid” šriftiga. DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Piiramatu pinna kujundus. Aplikatsioon. VOLTIMINE Loomad-linnud. DISAIN Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.</p>	<p>KIRJAÕPETUS Ruumiline ja varjuga täht. DEKORATIIVNE KUJUNDAMINE Mahulise pinna kujundus. Värvimuutused korduvas mustris. VOLTIMINE Lilled ja lennukid. DISAIN Graafilise disaini kujundusstiilide võrdlemine trükistel, reklaamis, arvutimängudes, veebikeskkonnas ja mujal.</p>
<p>KUNSTIKULTUUR Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur.</p>	<p>EESTI JA MAAILM Realistlikkus ja abstraktsus kunstis Kultuuride iseärasused Postimpressionistid, fovistid (värvi tähtsus) Eesti kunsti suurkujud ja teosed. RAHVAKUNST Geomeetriline tikand. <i>ERM</i></p>	<p>EESTI JA MAAILM Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid. Konstrueeriv kunst: Kubism, juugend, Art Deco jne <i>Kunstigalerii</i> RAHVAKUNST Lilltikand, sõlg. <i>ERM</i></p>	<p>EESTI JA MAAILM Sõnumite ja emotsioonide edastamine. Idee ammutamine kunstiajaloo, tööde võrdlus. Kauged kultuurid, antiik <i>TÜ Kunstimuuseum</i> RAHVAKUNST Taluarhitektuur. <i>ERM</i></p>
<p>MÕISTED</p>	<p>ÜLDMÕISTED Graafika, originaal, reproduktsioon, vorm, Värvide rahvapärased nimetused</p>	<p>Detail, foto, illusioon, Rahvusvahelised värvinimed (nt purpur)</p>	<p>Autorikaitse, koopia, võltsing Teos, autor, vaataja</p>
	<p>KOMPOSITSIOONI, KUJUNDUSE MÕISTED Dekoratiivne, disain, karikatuur, koomiks, kompositsioon, natüürmort, vaikelu, silmapiir</p>	<p>Dekoratsioon, figuraalkompositsioon, Figuur, liikumisasendid, näoproportsioonid, proportsioon, Žest, vari, langev vari, õhuperspektiiv</p>	<p>Diagonaal (kompositsioonis) Dramaatiline, dünaamiline, kompositsiooni tasakaal, monokroomne, perspektiiv, pildi sügavus, kolmas</p>

			mõõde, stiliseerimine, suurussuhted
	DISAIN, ARHITEKTUUR Jooniskiri, konstruktsioon, pakend	Fantaasia(joonis)-kiri Fassaad, pinnalaotus	Funktsioon Reklaamikunst
	KUNSTIAJALUGU Galerii, kunsti(kultuuri)mälestiste kaitse, restaureerimine	Koopamaal, kunstiajalugu, massikultuur, reljeef, samm, stiil tempel (ehitis)	Ansambel (arhitektuuri-), katedraal keskaja kunst, klassika, lõuend, moodne kunst, realistlik, romantiline, surrealistlik
	VÕTTED Graafika, grafiit	Eksliibris, keraamika, kollaaž Konstrueerima, konstruktsioon	Klaasimaal
	VAHENDID, TEHNIKAD, MATERJALID Pabermass, pastell, trükipress	Makulatuur Sangviin, tempera	Õlipastell, tušš